

MAZÁN TŰL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

Éves előfizetés	18 h.
6 hónapos előfizetés	10 h.
3 hónapos előfizetés	5 h.
1 hónapos előfizetés	2 h.
1 napos előfizetés	1 h.
Egyes szám ára	5 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, kivétel a
Gnapp utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Sallágyi Dezső-utca 8.
A szerkesztőség kéziratok vétele
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetési és hirdetői a kiadó
hivatalban intézendők.

XIII. évfolyam 48. szám.

Nagyvárad

Szerda, 1917 február 28.

A buvárhajóharc.

Egy amerikai hajóstársaság nem indít hajókat.

Budapest, február 27. (Saját tudósítónktól.) A Basler Anzeiger jelenti: Az Amerikai Vonal hajói a hajósok határozata alapján továbbra is Newyorkban maradnak s a tengeri forgalom felvételére egyelőre nem gondolnak.

A vas és acélkivitel Amerikából megszűnt.

Budapest, február 27. (Saját tudósítónktól.) Kopenhágából jelentik: Newyorkból az az értesítés érkezett, hogy a vas és acél kivitelét az Unióból egyelőre teljesen megszüntették.

A németek kívánsága: nyárra legyen béke.

Budapest, február 27. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Vossische Zeitung közli Zimmerman külügyi államtitkár és Busche államtitkár nyilatkozatait az ABC. és Van Guardia című spanyol lapok berlini tudósítója előtt. Zimmerman kijelen-

tette, hogy az elsúlyesztéseknél semmiféle különbséget semleges és semleges között nem teszünk.

Ehatározásunk megingathatatlan, mert csak így lehet a háborút a nyárrig befejezni, az pedig mindnyájunk kívánsága.

Amerika és a középponti hatalmak. Amerika és Magyarország—Ausztria.

Budapest, február 27. (Saját tudósítónktól.) A bécsi Zeit azt az értesülést közli, hogy a monarchia válasza Amerika jegyzőkére elkészült s legközelebb közölnék. Czernin gróf és Penéld amerikai nagykövét közt főleg tárgyalások folynak.

A párisi konferencián Amerika résztvesz.

Budapest, február 27. (Saját tudósítónktól.) A Vossische Zeitungnak jelentik Amsterdamból: A pétervári entente-konferencia után, még husvét előtt újabb konferenciára gyűnek össze a négyesszövetség képviselői Párisban. Ezen az értekezleten a szövetségesek egymáshoz való viszonyát fogják megvilágítani. Altitól az ezen a konferencián már amerikai diplomaták is résztvesznek, még abban az esetben is, ha az Unió addigra nem üzeni meg a háborút.

Bolgárok átkeltek a Dunán.

Budapest, február 27. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Nagyobb tevékenység csak az oláh front déli részén volt, ahol egy bolgár csapat átkelt a Dunán s egy faluban megvetette a lábát.

Nyugalom az összes harctereken.

Keleti harctér. Budapest, február 27. (Hivatalos.) Helyenként valamivel élénkebb harci tevékenység.

Déli nyugati és délkeleti harctér. Helyzet változatlan. Höfer.

Nyugati harctér.

Ypern és a Somme közötti arcvonalunk ellen intézett számos angol előretörés során az angolok csak egy alkalommal jutottak árkaikba. Ellentámadásunkkal kiverjük az Arrastól keletre benyomult ellenséget.

A tüzérségi tűz csak kevés szakaszon emelkedett túl a randes mértéken.

Keleti harctér.

Csökkenő hidegben többszörösen élénkebb volt a harci tevékenység, mint az utóbbi időben.

Macedóniai front.

Semmi ujság.

Ludendorff, első főszállásmeister.

A pápa nem lép közbe.

Budapest, február 27. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: A Journal d'Italia jelenti: A vatikáni körök a mostani időt nem tartják alkalmasnak arra, hogy a pápa beleavatkozzék a buvárhajóharcba. A Vatikán csak akkor fog közbelépni, ha az idő megérett az igazságos békekötésre.

Mit jelentenek az angolok?

Budapest, február 27. (Saját tudósítónktól.) Genfből táviratoozák: Londoni jelentés szerint az alsóházban Carson, az admirális főnöke közölte, hogy ellenséges torpedózók lőtték Graackait és Margatet. Egy asszony és egy gyermek meghalt, ketten megsebesültek. Kár nincs, két házat szétromboltak.

Robbanás egy francia gőzösön

Budapest, február 27. (Saját tudósítónktól.) Párisi jelentések szerint a Saint Laurent francia gőzösön kazánrobbanás történt. 20 ember meghalt.

Wickenburg távozása. Félhivatalosan jelentik Budapestről: dr. Wickenburg Márk gróf külügyi osztályfőnök távozik állásából, utóda Gratz Gusztáv dr. képviselő lesz.

Apponyi és Károlyi amerikai útja.

A képviselőház ülése.

Budapest, febr. 27.

Délután 3 órakor nyitotta meg Szász Károly a képviselőház ülését. Vázsonyi Vilmos leterjeszt az összeférhetetlenségi bizottsági tagsági esküjét.

Sztranyovszky Sándor polemizál Andrassy Gyula gróffal.

A miniszterelnöki jelentéshez felszólal

Lévay Lajos báró: Apponyi és Károlyi Mihály voltak Amerikában. Apponyi Albert amerikai útja büszkeség és öröm volt a magyarságra, Károlyiék pénstért mentek ki. Mit szólt volna Andrassy, ha belügyministersége idején a függetlenségi Amerikába mentek volna ki pénzt gyűjteni?

Héderváry Lehel: Volt akkor is sok olyan ember, aki keresett a kivándorlásban.

Lévay báró: Mondja meg, ki volt?

— Ön, jól tudjuk.

— Visszautasítottam a gyanúsítást. A hősköri jobban nem gondoskodhatunk, mint-hogy biztos megélhetést adunk nekik. A vidéki városok jól teszik, ha a rokkantaknak 800—1000 öles telket ajándékoznak s az állam az vitességi örmekeket tökében megváltja.

Beszkid Antal rájött, hogy korrupció van a magyar közéletben, oka: a szűk választójog.

Issekutz Győző Lévayval polemizál. Az élelmiszerek maxímálásával nem lehet sietni, mert kereskedelmi mérlegünknek ez az egyetlen tétele, amely aktív.

Springer Ferenc dr. kifejti, hogy 800 rendeletet adtak ki közérlelmzési ügyekben, de eligazodni köztük nem igen lehet.

A nagyváradi vesztegetési pör a Kurján.

A Kuria tegnap tárgyalta Weinberger Lajos nagyváradi malomigazgató felelősségének, továbbá Adorján Emil dr. nagyváradi ügyvédnek és Balog Leó Lajos nagyváradi ügynöknek vesztegetési pörét.

A vád szerint Balog Leó Lajos a Weinbergernétől és Adorján dr.-tól kapott 10.000 koronát adott át Prikkel Gyula népfőlkelő századosnak, hogy azzal vesztegetse meg Walzer Lénárd népfőlkelő hadnagyot, a Weinberger Lajos igazgatása alatt álló nagyváradi Emilia malom hadiszállításának megvizsgálására kiküldött szakértőt, Walzer az ajánlatot visszautasította és büntetői tiltást tett. A nagyváradi törvényszék a június 13. től 24. ig megtartott főtárgyalás után Weinberger Lajosútt megvesztegetés bűntette miatt mint tette három évi börtönrre és 3000 korona pénzbüntetésre, Adorján Emil dr.-t mint bűnszegédet két évi és hat hónapi börtönrre és 2500 korona pénzbüntetésre, Balog Leó

Lajost szintén mint bűnszegédet egy évi és hat hónapi börtönrre és 1500 korona pénzbüntetésre ítélte.

A Kuria tárgyalásán Vavrik Béla, a Kuria másodelnöke elnökölt. Az ügy előadója Deák Péter kuriai bíró. A vádat Szeőke István dr. koronaügyészhelyettes képviseli, Weinbergernét Bedő Mór dr., Adorján Emilt Gál Jenő dr. és Balog Leó Lajost Dési Géza dr. ügyvéd védik.

Rhédey Miklós tanácselnök elnökölt a beteg Vavrik helyett.

Deák Péter kuriai bíró ismertette a bűnügy iratait, felolvasták a rendkívül hosszú ítélet indoklását és pedig felváltva.

Weisz kuriai bíró, mikor az egyes vádlottak lelkiállapotáról volt szó az indoklásban, így szólt:

— Ezek csupán aforizmák.

Sok részt ki is hagytak az indoklásból.

Szeőke koronaügyész vádbeszédében kifejtette Adorján Emil dr. és Balogh Leó Lajos semmisségi panaszának folyamánként, hogy ezek a vádlottak nem mint bűnszegéd, hanem mint tettestársak büntetendők Weinberger Lajosnéval együtt.

Bedő Mór dr. védő azt igyekszik bizonyítani, hogy Walzer Lénárd nem közhivatalnok s így nem is volt megvesztegetésről szó. Nem az 1915. XIX. t. cikk elbírálása alá eső büntetlenségéről lehet esetleg szó, hanem a Btkv. 476. §. alá eső vétségéről s ez esetben a 92. §. alkalmazását kéri.

A többi védő ma hessél s emután ítélet lesz.

A kancellár a békéről és háborúról.

— Budapesti tudósítók telefonjelentése. —

Bécsből jelentik: A német birodalmi gyűlésen Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár zsufolt ház előtt nagy beszédet mondott a béke és háboru kérdéséről. A diplomaták részére fentartott helyen az összes szövetséges és semleges diplomaták megjelentek.

— Addig kell küzdeni, mondta a kancellár, míg ellenségeink készek lesznek a békére. Hogy ez milyen lesz s minő feltételek mellett köttetik meg, annexió-e vagy sem, erről még korai beszélni. Ilyen kérdésekről tárgyalni, vagy részletekbe bocsátkozni s e helyről ígéreket tenni vagy feltételeket felállítani: meddő lenne.

— Ellenségeink e tekintetben elég sokszor exorbitáns ígéreket tettek és ők és népeik mind mélyebben sülyedtek bele a háboruba, amelynek mielőbb végét kell vetni s a jogtalanságokat meg kell szüntetni. Azt akarják ellenségeink, mint mondják, hogy a porosz militarizmust megtörik s a német népeket demokratikus alkotmányt adnak. Bizzák csak ránk a felszabadítást, ahol kell, ott felszabadítjuk mi magunkat, elvégezzük ezt a munkát mi magunk. (Tetszés.)

— Szövetségeinkkel egyetértve frontjaink szilárdabbak s a német nép egységesebb mint valaha. A

semlegesek és szövetségeinket ellátjuk élelmiszerekkel, vassal és ipari cikkekkel. Addig harcolunk, míg kell.

— Az Unió szakított Németországgal. Ennek hiteles okai ma is ismeretlenek Németország előtt. Egy Reuter-jelentés mindössze az, amit tudunk, de ez nem elég. Németország, mikor megkezdte a buvárhajóharcot, nem sértette meg sem 1916 május 4. iki ígérését, sem az Unió méltóságát. Amerikában mindent tudtak, ami történt, az összes jogsértéseket, mégis egyoldaluan csak velünk szemben védelmesik a nemzetközi jogot.

— Amerika elhatározása a vérontást még jobban kibővíti. Anglia ugyanazt akarja tenni, amit a bur háboruban tett, kiéheztetni az aszszonyokat és gyermekeket. De míg ott meghosszabbította a háborút, itt 70 millió emberrel találja magát szemközt.

— Hogy az angolok urrá legyenek buvárhajókon? no, majd elvállik. (Tetszés.) Végleges számokat nem közölhet, de az eredmény felülmúlja a buvárhajóharcot kötött várakozásokat.

Katonai helyzetünk alig változott és katonáink vitézsége meghozza a győzelmet.

Wilson nem akar háborút.

Budapest, február 27. (Saját tudósítók től) Washingtonból jelenti a Reuter: A kongresszushoz intézett üzenetében Wilson elnök azt mondja:

Kritikus időköt élünk. A február 1-én bejelentett német taktika gyakorlati következményei még nem tekinthetők át. A semlegeseket felszólítottam, hogy velünk együtt dolgozzanak a pusztítás megakadályozásában. Félek, egyikük se követte a hívó szót. Amitől félttem, nem következett be, a német buvár-

hajók parancsnokai nem várt tapintattal és önmuralommal viselkedtek. A veszedelem azonban közel van s a szükséges védekező fegyverekről nem mondhatunk le. Kereskedelmünket, polgáraink életét és vagyonát kell megvédeni. Az általam választott egyik ut sem fog háborúra vezetni, a háborút csak a szándékos offenzív eszelekedet idézheti elő.

Kéri a felhatalmazást a kereskedelmi hajók önvédelmére való felfegyverzésre.

A debreceni Kath. Népszövetség Otthon mult évi működése.

(Az Otthon közgyűlésén felolvasta: Bakacs Iván titkár.)

A háboru orkárja rettetőbben dühöng, mint valaha, a vas és acélápor szünet nélkül tart, pusztulást, nyomort idéz elő mindenfelé és valóságos könnytengert fakaszt az emberek millióinak szeméből.

Mi sem vonhatjuk ki magunkat az általános szenvedés, baj, küzdelem fája hatása alól. Maig Otthonunknak sok tagja fegyverrel kezében védi a hazát, mi becsületos módon lüthommaradtak fáradtságot, munkát, anyagi áldozatot nem kimélve iparkodunk Otthonunkat a háboru orkárjának pusztításától megmenteni.

Örömmel jelenthetem, hogy a mentés és előrehaladás munkájában sokkal többen vettek részt, mint az előző évben.

A térszolgálatok alakításáról bitűzött célt teljes egészében — fájdalom — még nem valósíthatunk meg. Célunk volt a keresztény meggyőződés erősítése, a lelki erők és képességeknek — a krisztusi élet eljövélre való fejlesztése, az elvált társasági választások felirattal mellett az általános művelődés és kölcsönös megbecsülés terjesztése és különösen a vallási kötelezettségek (vasárnapi szentmise hallgatás, husvéti szentgyónás és áldozás, tiszta keresztény élet) öntudatos, pontosabb teljesítésének általánosabb keresztényítése. Ismertetem, a jelenlegi állapot sok kívánni valót hagy hátra; többek között azt is, hogy a debreceni katolikus intelligencia neosok asztaltársaságok napjai, ünnepélyek alkalmával keressék fel Otthonunkat s idejének javarészt más egyesületekben, sörözőkben, mulatóhelyeken töltse, hanem tegye valóságos második otthonává körünket, ahol különben is hatoló világ nézetű, keresztény gondolkodású, tihos társulatokhoz s így egyházunk ellenfeleikhez nem tartozó polgármestri között legnagyobb lelki haszonnal töltheti idejét.

Egyesülésben az erő! Az erőre pedig már most is, de még jobban a háboru után lesz szükség a katolikus társadalomnak.

Az Otthon életében a mult év folyamán nagy jelentőségű események történtek.

A titkári jelentés részletesen beszámol a debreceni kath. „Zita” hadiárvaház meg-
alapításáról. Gróf Ferenc preláus, prépost-
kanonok, plébános debreceni áldásos lelki
pásztori működésének 10 éves jubileumáról,
mely alkalmából az Otthon tagjai diszgyűlés
keretében leleplezték a nagy szociális szre-
képét, megemlélt az Otthon családi ünne-
peit: Csathó elnök 70. éves születésnapjának
és Csarnus Mihály nevenapjának megünnepelését,
majd így folytatja:

Hazafias kötelességet véltünk teljesíteni,
amidőn a választmány több tagja Csarnus
Mihály ügyv. alelnök vezetése alatt a IV.
és V. hadiközség kibocsátása alkalmával
340000 korona kölcsönt gyűjtött.

Szerencsés vétel folyán az igazgató igen
szép könyvszekrényvel és 330 kötet kiváló
magyar írók diszkrétív műveivel gazdagít-
otta az Otthon könyvtárát. A vételárát az
általás gyűjtés úján létesített butorlapból
fedezték.

Az Otthon tartott 1 diszgyűlést, 2 rend-
kívüli és 12 rendes vál gyűlést. Minden vá-
lasztmányi ülésen örömmel vettük fel a min-
dig nagyobb és nagyobb számban jelentkező
tagokat, körülbelül 85 ö. Jótékonyokra 3
hangversenyt rendeztünk az Otthon. Dr. Ber-
nolák Nándor ügyv. prorektor, Csipóti György
táblabíró, dr. Schweigboffer János piarista
tanár és Mellau Márton lapard. igazgató urak
közreműködésével 7 ismeretterjesztő előadást
tartott, melyen mindig nagy számmal jelen-
tek meg és nagy lelkiépüléssel hallgattak
végig.

Sikeres ujtás volt az Otthon életében

az új helyiség megválasztása. A tégasabb,
kényesebb, csinosabb termeket sokkal töb-
ben látogatják, ami egyszerűs mind az Otthon
1915. évi 15170 korona bruttó bevételét a
mult évben 25.489.53 koronára emelte fel.

Ime röviden összefoglalva ismertetem a
kath. Népszövetségi Otthon mult évi igazgató
gazdags és eredményes munkáját. Adja Isten,
hogy munkájának programját: Krisztus
tanain alapuló kultúrára fejlesztését az öntu-
datos kath. élet minél szélesebb körben
való megvalósítását a megkezdett új évben
még határozottabban megvalósíthassa.

Fémek beszolgáltatása.

Közlöm Nagyvárad város közönségével,
hogy miután hadicélokra igénybevett ház-
tartási fémek beszolgáltatásának eddigi
eredménye nem kielégítő, honvédelmiügyi
m. kir. miniszter ur 950—20. h. 1917 eln.
számu körrendeletével, addig is, míg a be-
szolgáltatandó fémek felkutatása érdekében
szigorubb eszközökhez nyulna, alkalmat ki-
ván nyújtani a közönségnek arra, hogy a
hadicélokra igénybevett és beszolgáltatni
rendelt fémtárgyait beszolgáltathassa.

E célból megbírt a Magyar Szent Ko-
rona Országának Fémközpontja r. társasá-
got, hogy egy az egész országra kiterjedő
bevételek szervezettel létesítsen hadi fémbe-
váltó helyek felállítását által.

Jogosított hadifémbeváltó csak az, akit
arra a Magyar Szent Korona Országának
Fémközpontja r. t. nevére szóló megbízó le-
véllal feljogosított.

A fémbeváltás a város polgármes-
tere által kétféleképpen megvalósított
vételár mellett csak azonnali készpénzfizet-
és ellenében történhet. Az árjegyzék a be-
váltó fémek helyiségében feltűnő helyen
kifüggesztendő és az az eladók kívánságára
felmutatandó.

A fémbeváltó jogosított mindennemű
fémre vásárolni és köteles minden vételt a
fémközpont által rendelkezésre bocsátott
vételkönyvbe bevezetni és eladónak az átve-
telről egy piros nyomású jegyzéket átadni,
mely a beszolgáltató által aláírandó és a
beváltó hely presétijével látszó el.

A hadi célokra igénybevett és beszol-
gáltatandó fémtárgyaknak a fémbeváltóhoz
való beszolgáltatásának végső határidejéről
honvédelmi miniszter ur az 1917. évi márci-
us hó 15. éti állapította meg, fentartván
megárat a jogot arra, hogy amennyiben
szí tapasztalás, ezen mód nem járna kellő
eredményrel, azt a kiűzött határidő előtt
beszünteti éti.

Ezen idő alatt a fémtárvételi bizottság-
hoz csak azon fémtárgyak szolgáltatandók
be, amelyeknek beszolgáltatására birtokosaik
bálasztást nyertek.

A fémbeváltók működésének befejezése
után még a beszolgáltatásra kötelezettek
birtokában levő és a fennálló rendelkezések
szerint beszolgáltatás alá eső fémtárgyak
birtokosai ellen az 1916. évi IV. t. c. 6. § a
alappán a legszigorubb megtorló intézked-
és fogynak alkalmazásba véteteni.

Saját jól felfogott érdekében cselekedzik
tehát a város közönsége, ha az eddig be-
nem szolgáltatott hadicélokra igénybe vett
fémtárgyait a fémbeváltó helyen beszolgál-
tatja.

Tudomásul közlöm Nagyvárad város
területén ilyen fémbeváltással ez ideig meg-
biztatott az Anderyi Károly és fiai cég
Nagypiro tér, Schwarz és Ullmann cég
Nagypiro tér és Sura József Zsidó utca
10. sz.

Nagyvárad, 1917 február 26.

Rimler Károly s. k.
polgármester.

A Fémbeváltó BOKIM biztosít-
ása 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag
Farkas István Apolló drogeriájában és
Köcsy-ut 7/B.

48

fillér bérösszeget fizet a nyíregyházi tiszt-
viselő veteményes földcsékjéért négyzet
ölenkint. Ha ez igaz lett volna, ez olyan
messés ár volna, melyért csak a rizs terme-
lést lehetne fizembe állítani a burgonya-
bab, vöröshagyma stb. helyett. Megjegyzem
itt, hogy rizst is lehetne termelnünk a Tisza
alsó folyása mentén, ahol a folyó fenék már
magasabban áll, mint a két oldalt elterülő
televény földek. Egy pár száz zsiip Csong-
rád, Torontál és Bácsamegyében és késő a
magyar rizsföld.

Visszatérve a fenti földcsékcákra, ki is
javították hivatalosan a fenti árat 4 fillérre,
ami ismét messés, szinte potom ár. Való-
szintű, hogy négyzetméterenkint értendő.

A lényeg itt nem az ár, hanem az, hogy
van veteményes földcséke.

Debreczenben a „Munkáskert Egyesü-
let” egy és fél millió négyzetméternyi ter-
ületen háromszáz munkás bérlőnek biztosít-
ott kis kertés gazdálkodást.

Ha Debreczenben a nagy civis város-
ban szükségét látják a veteményesek létesíté-
tésének, mennyivel nagyobb szükség van
erre nálunk, ahol a lakosság 80 százaléka
Hazárdon Pétör és Földetlen János.

Mult év július havának végén Nagyvá-
rad város kegyességéből „Lisztkönyvekben”
utaztam és a Szilágyi Deszót utca 17. sz.
házának udvarán a virágokban a szebbnél-
szebben nyíló különféle virágok között olyan
érisi kalyabát találtam, amelyeknek levelei
csodaszámba mentek s diszótül szolgálhattak
volna bármely pálmának.

A fejeket pedig sok ember megirigyl-
hetne volna, akkrák és olyan tartalmasak
voltak.

Tavaly a vaskalaposság volt az ural-
kodó plénés, most az idén a „modernség”
veressen ebben az eléggé nem méltányol-
ható igazi közszükségleti ügyben.

Vigyük ki a villanyos végállomást az
alföldi vonal első órházáig s akkor a Kert-
város, a Hevesi-telep, a barakkórház és Bi-
harpüspöki személyes forgalma kifizeti a ki-
tolás költségét.

A vasúti töltésen inneni borsó földek
mind veteményes földekké varázsolhatók át,
mert a villanyon könnyen elérhető váro-
sunk bármely lakója által.

A vasuton tul egy nagy 100—120 hol-
das uredalmi föld terül el, amit Nagyvárad
város béreljen ki hosszabb, legalább 15—20
éves időre, ami által megoldja a pisei kér-
dést, aót jó jövedelmet is biztosít házi pénz-
tárának.

Allítson be a város a bérelt földre né-
gyes vetésforgót: takarmány—buza-, takar-
mány—veteményforgót. A buza legalább
40—50 százalék hozamtöbbletet jelent. A za-
bosbüköny és osalamádé a város tehené-
zetének fenntartását biztosítja. A vetemény-
földcsékek áldást jelentenek a munkálkodni
óhajtó családoknak.

Uram, uram, Lukács Odón uram, szál-
lok az urhoz! Ön vegye a kezébe ezt az
igazi zsebbevágó ügyet.

Azt hiszem, ennek az igazi szociális
ügynek csak nem lesz kerékkötője senki ott
a torony alatt.

Legyen csak föld és legyen az meg-

könélíthető, a többi minden magától megvalósul.

Termelő bőven jelentkezik, hiszen a már kiállhatatlanul rajtunk ülő ninoseletenség nagyon, de nagyon sokunk lelkéből kiröplötté már a darab földeske után törő sóhaj.

Ne maradjon ez a sóhaj — csak óhaj, mert akkor úresen marad a szob, a piaz, a kamra, a konyha, a főzőedény, a tál, a tányér és kanál.

Kovács János.

Biharmegye geológiai és ásványtani termékei Aradon.

Lóczy Lajos egyetemi tanár Arad születte, levelet írt az aradi kulturpalota igazgatójának, amelynek ajándékkal kedveskedik szülővárosának. Lavelében ezeket írja:

Most folyik intézetemben a régi, részben 30 év előtti gyűjtések rendezése, illetőleg egy helyre csoportosítása.

Amit 1873 óta 1909-ig, közben Pethő Gyula, Szontagh Tamás, Rozlozenik Pál és mások összehalmozgattak, az most mind együtt van.

Ebből olyan gazdag és szép anyag készült a kulturpalota számára, amilyen Magyarországnak egyetlen múzeumában sincs: még a vasprémben sem, amelyhez én szintén tetemes munkával hozzájárultam.

Gondoskodtam arról is, hogy még abban az esetben is elkészüljön és hozzáférhető legyen a gyűjtemény, ha én időközben meghalnék. Mert fiamnak, aki szintén alaposan képzett geológus (Zürichben volt 6 évig és ott cum laude promoveált) örökségül és végrendeletileg hagyom ezt a kötelezettséget.

A munkába is belehoztam öt és sokat jártam vele együtt régi szűkebb hazámban, amelytől ea nos az anyagi küszölkök elszólitottak.

Ami minket érdekel, a levélből, az hogy Szontagh Tamás és Pethő Gyula főgeológusok a nyarat éreate Biharmegye hegységeiben töltik s innen gazdag és jellegzetes gyűjteményt állítottak össze. E gyűjtemény most Aradra kerül, az aradi kulturpalota ezrel olyan gyűjteménnyel gazdagodik, amely világhírű, de ha látni akarjuk Bihar geológiai ritkaságait, akkor majd el kell mennünk Aradra.

Lakbérleti ügyek Bajor járásbíró előtt.

A városi járásbírószág kiváló vezetője, Bajor Antal járásbíró tegnap kapta kézhez a város tanácsának átiratát, amelylyel a lakbérleti ügyekben ítélkező lakásadó és bérlok közül kiválasztott 20 polgár névsorát, foglalkozását és címét a bírósággal közli. A járásbíró azonnal intézkedett, hogy a tagok összehívassanak s az esküt velük latéteese. Az eskütétel napja március 7. délelőtt 9 óra, amikor is mindenki, aki a névjegyzékben szerepel, megjelenni köteles.

A lakbérleti bíróság elé nem minden lakbérleti ügy tartozik, csupán négy, a törvényben felsorolt esetben ítélkezik ez a bíróság, a többi lakbérleti ügy azután is a randes bíróság előtt nyer elintézését. A tárgyalások nyilvánosak, s csak egyes esetekre mondható ki a zárt tárgyalás. Máig három kereset érkezett, mindhármát a lakásadó adta be a felmondásról szól.

A tárgyaláson minden bírósági tag köteles megjelenni, akiket a járásbíró behívott. Aki nem jelenik meg s elmaradását nem igazolja, 100 koronára büntetheti a bíróság elsősizben. Másodizben az elnök törölheti őt a névjegyzékből.

A felek közül ha egyik sem jelenik meg, a bíróság megszünteti a végzést hoz. Ha csak egyik fél jelenik meg a kitűzött napon, azal lefolytatják a tárgyalást s érdemileg elintézik az ügyet, ugyszintén akkor is, ha mindkettő megjeleneik.

Az eskü kivétele után Bajor Antal járásbíró kitűzi a beérkezett három kereset tárgyalására a határnapot s két tagot hív be.

Tüdős Nagy Ferenc 64 betörése Nagyváradon.

Unalmában vaskeresztet evett A betörő a frontra vágyik.

A rendőrség szuterén helyiségében napközben most valóságos bucsujárás van, urak és urhölgyek mennek szemlélni a Tüdős Nagy Ferenc gardróbját és ékszertárárt, amelyek mellékesen megjegyezve, dusak és pompásak. Alig van, aki ne találna meg egy más értéktárgyat a lopott holmik közül, azonban még most is vannak olyan tárgyak, amelyeknek nem akad gazdájuk.

Tüdős Nagy Feri különben egész kedélyesen fogja fel a dolgot. Ölbetett kezekkel ül. Ennek különben az az oka, hogy karperacet visel, amely a betörőknél szokásos divat szerint kezesen mind a két csuklót átkarolja. De azért mosolyog és cigarettázik. Nem szokásos rab kosztot eszik, forró meleg leves, szalonna és konyak is kijár a részére. A rab oroszlan ugyanis beteg. A combján hatalmas daganat van, a melyet a multkoriban saját maga szurt ki három helyen egy rozsdás ollóval. Elfogása alkalmával dr Mayer tisztiorvos beköltözte sebét, azóta állandóan orvosi kezelés alatt áll. Baras arcbőre sápadt a betegségtől.

Jánossy tókapitányhelyettes kérdezi tőle:

— Na, Feri, hogy vagyunk?

— Magvagyok, csak most meg a gyomrom fájl!

— No, no, csak meg ne halj. Talán sokat ettél?

— Nem s', csak a sapkámról ettem meg a díszeket. Azt érzem a gyomromban...

S valóban, a sapkáról hiányzanak a minisztür érdemkeresztek és szignum laudiszok. Unalmában lerágta.

— Nincs azért nekem semmi bajom — szól nyugodtan a fiatal betörő, voltam én már ennél rosszabbul is.

Nála sem hiányzik a betörőknél gyakran tapasztalt éles emlékezőtehetség. Egész pontosan felsorolja, hol járt s azt is tudja hogy honnan mit lopott el.

— Bolondok az emberek, — mondja, — miért hagyják úresen a lakást. Mindig oda törtém be, ahol sötétet látiam.

Az orgazdákat a rendőrség fogva tartja. Nagy Ferenc erősen rájuk vall. Mindig csak azt mondták neki, hogy csak „sulyosat” vigyen.

A dezentor különben egész ószintén beszél, nem tagad semmit, tegnap estig 64

betörést vállalt magára, amelyet egytől-egyig Nagyváradon követett el.

Cinikus humora derűsen csillog, mikor elmeséli, hogy Szegeden szökése után egész csomó őrmestert tartóztatott le és adott át a készütségnak, ő pedig a markába nevetett. Megeselt vele az is, hogy a zseibárosoknál, mikor éppen a lopott holmikat eladai vitte, talált katonákat, akik kinosári tárgyakon akartak tuladni. Szépen fölonosipta és batusotói felkísérte őket a katonai parancsnoksághoz. Ő pedig odábszelelt.

Most az a legbőbb óhaja, hogy a frontra vigyék. Ezt a hazafias kívánságát aligha fogják teljesíteni.

A Szombathelyi Egyházmegyei Takarékpénztár Részvénytársaság

Négy évvel ezelőtt alakult meg a Szombathelyi Egyházmegyei Takarékpénztár részvénytársaság egy millió részvényiökével. E takarékpénztár az egyetlen az országban, mely az egyházmegyei alapítványi pénzeket bankszerűleg kezeli és gyümölcsösöteni, természetesen a szokottnál sokkal nagyobb ellenőrzéssel s minden rizikós vállalkozástól menten.

E takarékpénztár most becsátotta ki negyedik üzletévi mérlegét. Igazgatósági jelentéséből azt látjuk, hogy a pénztárat a háborus viszonyok óscára az elmúlt évben jelentékenyen fejlődött, mert kihelyezett kölcsönök meghaladják már a hat millió koronát, betétállománya pedig közel nyolc millió korona. A betétállomány két millió korona emelkedése a tavalyi állapothoz képest — a nagy pénzbőség dacára is — feltűnő jelenség, mely kétségtelenül az intézettel szemben megnyilvánuló bizalom tanúsága.

Az igazgatóság jelentése kiemeli, hogy a kiküldetett tiszta nyereség tiszta a takarékpénztári üzleikör eredménye, mert az intézet semmiféle hadtészállásban nem vett részt, sem ilyenek finanszírozásába nem becsájtkosott. Az alapszabályok rendelkezéseit képest tartózkodott az igazgatóság minden rizikós vállalkozástól és ennek a szigoru üzleti politikának az eredménye az, hogy az intézetet fennállása óta semiféle veszteség nem érte.

A hadikölcsönök kibocsátásánál az intézet mint hivatalos aláírási hely működött közre és üzletfelei részére öt millió korona jegyzést közvetített, míg az intézet részére ezen felül egy millió koronát jegyzett.

Az 1916 üzletév tiszta nyereség 128,704 K 36 fillér volt, melyből osztalékkul a tavalyi 40 koronát, vagyis összesen 50,000 koronát fizetnek ki. A tartalékok bőssége dotálása után fennmaradt 24,583 K 82 fillért köz és jótékony célokra fordítják. Ezen összeggel együtt négy éves fennállása alatt az intézet 73,614 K 92 fillért osztott ki részben egyházi, részben különféle kultur, köz és jótékony célokra.

Az intézet jelszlogos kölcsönai 2 694 297 K t, váltókölcsönai 662 930 K t, társintézeteknél elhelyezett betétei 1,177,835 K-t tesznek ki.

Az intézet számadását minden évben egy vizsgálotti revizor felülvizsgálataának vetik alá, aki ezt a mérlegben igazolja. A száksajtóban és a képviselőházban folyton sürgetik a pénztárat revizor intézményének meghonosítását a közönség védelmére, a Szombathelyi Egyházmegyei Takarékpénztár a betavők teljes megnyugtására törvényhozási kényszer nélkül veti magát alá a revizori vizálatnak. A fővárosi intézetek mint követendő példát állítják a vidéki intézetek elé ezt a takarékpénztárt.

A tavaszi munkálatok, a petroleum hiány, a széna és zabvásárlás.

A Bihar megyei Gazdasági Egyesületben.

Bihar megye Gazdasági Egyesületének igazgató választmánya tegnap Olasz Elemér elnöklétével ülést tartott.

Az előadásra került miniszteri leiratok során tárgyalásra került a földmivelésügyi miniszter azon ismeretes leirata, hogy miként kell a tavaszi gazdasági munkálatokat elvégezni. Az egyesület a miniszter leiratát helyesli s mindent elkövetett és elkövet, hogy a mezőgazdasági munkálatoknak sikere legyen.

A földmivelésügyi kormány az egyesületnek 70 vagon tavaszi búzát, 500 vagon tengeri a tengeri lucerna, rüpa stb, vetőmagot küldött, amelyet kisgazdák kapnak, akik a vételárát már be is fizették.

Nagy vitát keltett a gazdák petroleummal való ellátásának ügye. Az egyesület felírt a miniszterhez, aki az alispánhoz utasította a gazdákat, az alispán azonban azt felelte, hogy nincs petroleumja, újból felírtak tehát, hogy gondoskodják a miniszter petróleumról, mert ez nélkülözhetetlen.

A széna- és szalmavásárlás a hadsereg számára az egyesület közvetítésével szép eredménnyel záródott. 36000 métermássa szénát lifaráltak s 7100 korona jutalékot kaptak az egyesület.

A város hódoló feliratai.

Nagyvárad iparművészeti remek.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tudvalevőleg elhatározta, hogy Károly király és Zita királyné Ő Felségeiket trónralépésük alkalmából hódoló felicattal üdvözlí. A feliratok szövegét, melyek Lukács Ödön főjegyző kiváló tollából kerültek ki, teljes egészében közöltük annak idején.

A feliratok elkészítésével Mikes Ödön rajztanárt, a bormunkáival pedig Mottl Rómán iparművészeti tanárt bízták meg.

A két album már elkészült s igazi remek a magyar iparművészetnek. Egyik szebb a másiknál s méltó a ritka, nagy alkalmra, amelyből készült.

A király Ő Felségének készült nagy album külső lapján sugárzóntól körülöve a magyar korona van párnára helyezve.

A belső lapokon szingazdag virággiland fut körül. A szöveg mellett, a pompás círdák között látható remek rajsban a Szent Lászlóról szóló legendából, valamint Szent László életéből vett mozzanatok: Szent László küzdelme a hegyekkel, a tordai hasadék, a sziklából vízfekasztás.

A Zita királynének küldött hódoló felirat szintén megkapóan díszes. Külső fehér bőrlapján pompás színes kivitelben a városbáza homlokzata, a Szent László szobor, a Bémer-tér, a város Körös felőli oldala látható.

A belső oldalon itt is széles remek girland fut körül. Két oldalt a girlandba fog-

lalt két képcske. Az egyik árpád házi Szent Erzsébetet, a másik néhai Erzsébet királynét ábrázolja, Deák Ferenc rajzától.

A két díszalbum belső részét fehér moire selyem borítja.

Mikes Ödön rajztanár éppen úgy, mint Mottl Róbert iparművészeti tanár ezen remekművekkel ismét bizonyosságát adták nem csak művészi érzéküknek, hanem igaz művészi képességeiknek is.

A német katona látogatása.

Délutáni pihenő, erőgyűjtés az esti erőfeszítésre Csönd s hirtelen pattanás. Valaki kinyitotta a folyosó ajtaját. Kopogás, szünet, valaki tanakodik, hova nyisson be. Feléne az üvegajtó szakadt függönyére, két vizsgáló szemmel találkozik a szemem. A tekintete éles, a szem sárgás, de az egész nem kellemetlen, csak idegen. Ez egy idegen ember.

Kopogtat, belép. Görnyedten is nagy szót, izmos, jól megteremt. Csizmát egymással rakja, egyenesen próbál állni. Megérzik, nehezen megy az állás. A nagy ember kívül szürke, de ez a szürkeség sárgás, kopott, egy Jugend-ből kilépett katonakép. Elkopott ember, arc szomorú, kimerült, fáradtan áll és bólogat. Nekiésszül a beszédnek, lélekzetet vesz. Fekő hangon megszólal. Német katona.

— Uram, van felesleges kenyere?

— Minek az? kérdem kíváncsian.

— Nekem. Én ugyan kapok eleget, de mégis jó, ha van nálam. Én sokat eszem. Mindig éhes vagyok. Megfizetem.

Nagyot köhög.

— Mi a baja?

— Maghültem Erdélyben. Igen.

Kimegyek s megésem kenyérgélesztőmet. Egy darab fehérkenyér, szép, de jobban szeretem az igaz buraát. De ez a katona már látta mindakettőt, s ha a barátnát adom, mit gondol: Bizonyára annyit:

— Ezek a magyarok!

Megfogom a sárga héju hófehér kenyéret s felmelem.

— Elég ez?

— Ó, igen.

Bepakolom, átnyujtom neki. Elveszi, zsebébe akarja gyömöszölni, nem megy. Hóna alá veszi.

— Mit fizetek? kérdi.

Nagyon derűsen beszélgetünk, cséppet se érzékenykedem el, hogy ez a nagy ember fizetni akar nekem, pedig ő harcolt értem s a tődej... ah, ez a tődő. Zihál, nehezen dolgozik.

— Semmit, mondom. Fogadja szívesen.

— Isten áldja, mondja ő s elcsoszog.

Félóra múlva elmegyek én is. Még utolérem, lassan megy, óvatosan és nehezen rakja nehéz csizmát egymás elé s hajlott alakja bánatos sziluettként mozog a falak mentén. Karja alatt egy kis csomag, vizet nagy buzgósággal, igyekezettel, az én kenyérem, az én kenyérem ez az idétvevett német katona.

Valljon megéri e, hogy miadig szívesen látom s kenyerem, szívesen az övé, a beteg német katonás.

..HIREK..

Arany-émlékünnepély a Kath. Körben.

Március 2 án lesz Arany János születésének száz éves évfordulója, mely alkalommal a Kath. Kör egy emlékünnepély keretében hódol a nagy költő emlékének. A mai háborús viszonyok ugyan nem tessék lehetővé, hogy ezen nevezetes évforduló alkalmával országsszerte és így különösen Nagyszalontán nagyszabású ünnepek rendezessenek, de azért bizonyára széles e hársban megemlékeznek ezen a napon majd, hogy ki volt a magyar nemzetnek és a magyar költészetnek Arany János. A Kath. Körben es alkalommal az ünnepi beszédet dr Némethy Gyula tb. kanonok, a kiváló esztétikus fogja tartani.

Ezenkívül bemutatják Arany János egyik legszebb balladáját a „Tetemre hívás” t, melyhez Révfy Géza írt stilszerű melodramatikus zenét. A költeményt Sztyachó Duci fogja szavalni és Belezny Anna polgári iskolai tanárnő kíséri szongorán. Arany János verseire írt népdalokat és Bartalás Mosonyi által megzenésített dalokat Bihari Sándor ez a kiváló tehetségtű művészember fogja bemutatni. Ugyanő fog két Arany János által komponált dalt énekelni. (Arany ugyanis passzióval hegedült és így hegedű mellett komponált néhány dalt.) Lesz ezenkívül még egy hegedűszóló is. Schmelzer Béla III. éves tenitőjelölt egy régi magyar rapsodiát fog játszani, a kit Resch Mihály képezdei zenetanár kísér szongorán.

Az Arany ünnepély 5 órakor kezdődik a Szent László tereben. Belépti díj nincsen.

* Rendkívüli városi közgyűlés

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tegnap délután rendkívüli közgyűlést tartott. Dr Cziffra Kálmán főispán elnöklése alatt csak kevesen voltak jelen a rendkívüli közgyűlésen. Egyetlen tárgya volt a tanácskozásnak. A törvény előírja, hogy az egyenesadó és a jövedelmi adó felszólamlási bizottságait február hónapban kell kiküldeni. A tanács javaslatához képest az 1917., 1918. és 1919 évszámokra az egyenesadó elleni felszólamlási bizottságba rendez tagnak dr Medvigy Gábert, póttagnak dr Olasz Bilát; — a jövedelmi adó elleni felszólamlási bizottságba pedig rendez tagnak Fényes Manót és Oláh Ferencet, póttagnak Rozenberg Istót és Láng Józsefet küldték ki. A rendkívüli városi közgyűlésnek több tárgya nem volt.

* Elismerés a hadikölcsonjegyzésért. A m. kir. pénzügyminiszter Csernus Mihály debreceni káplánnak a kath. hadiárvaság és Népszövetség igazgatójának a hadikölcsonjegyzés terén kitejtett sikeres, buzgó működéséért elismerő oklevelet küldött. — Kissa László békéscsabai főszolgabíró a uspokban küldte el a díszes kiállítású oklevelet a kitüntetett káplánnak.

* Népfelkelési tiszték előléptetése. A király a 4 ik népf. gyalogezredbeli Paláukay Károly, Besán Kornél, Morvai Mihály, Faosinai Ferenc Géza, dr Tarján Jenő Tibor népf. hadnagyokat főhadnagyokká nevezte ki.

A hercegprimás Orosdy zürichi utjáról.

Arra a kérdésre, hogy mit keresett Orosdy Fülöp báró munkapárti képviselő a zürichi katolikus kongresszuson, Csernoch János dr hercegprimás a következőket jelentette ki egy lap tudósítónak:

— Orosdyt én küldtem ki. Más delegátusok kiküldését is természetesen megengedtettem tartottam, mert a néppárt nem képviseli az összes magyar katolikusokat.

Még az sem volt szükséges, hogy a delegátusok képviselők legyenek, és csak később merült fel. Nem is gondoltam Orosdyra, de mikor még Svájc magatartása nem volt bizonyos, tartottam tőle, hogy Gless-

winton kívül más ott nem jelenik meg. Felkértem tehát Orosdyt bárót, hogy menjen ki a kongresszusra, ha senki se lesz ott, jelenjen meg ő legálább. Mikor Svájc szelvéssége bizonyossá vált, jelentkezett a néppárt. Orosdyrak joga volt megjelenni a kongresszuson, mert illetékes fórum kérte fel a megjelenésre.

Igaz katolikus nem nézhet le valakit, csak azért, mert valamikor zsidó volt. Én ilyen nézetet sohasem vallottam és ez a katolikus hittekkel ellentétben van.

Sajnálom, hogy támadás érte Orosdyt.

Angol és német rombolók harca a csatornában.

Budapest, február 27. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: Carson az alsóházban jelentést tett arról, hogy egy romboló őrzővet éjjel ütközésbe bocsátkozott német rombolókkal a csatornában. A sötétben nem lehetett megállapítani, minő veszteség érte az ellenséget. A margala-i német támadás után angol hajók jelentek meg, de akkorra eltűntek a német hajók.

*** A Kath. Kőr vetítő-estéje**
A Kath. Kőr tegnapi vetítő-estélyén dr Karácsonyi János c. püepök tartott előadást Montenegróról és Albániáról. A tudós előadó nagyon érdekesen ismertette a két balkán országot, pompás vetített képekben mutatatta be az albán és orogoro népet, a fekete hegyeket, a bevehetetlen Lovcan, melyről most a mi ügyünk merednek az Adriára. Böven ismertette Szkutarit és Cetinjét, a két fővárost. Az előadást nagy közönség hallgatta meg a hálásan megtapsolta az illusztris előadót.

*** Soós Jenő előléptetése.** Mint értesülünk Soós Jenő postafőfelügyelőt, az 1. számú postabivatal főnökét főfelügyelővé léptették elő. Soós Jenő előléptetésének hírére nemcsak a posta tisztviselőinek körében, hanem városszerte is őszinte rokonszenvvel fogadták.

*** A debreceni Kath. Népszövetségi Otthon közgyűlése.** Vasárnap tartotta a debreceni Kath. Népszövetségi Otthon harmadik évi közgyűlést a tagok impozás részvételével mellett. Ott volt az Otthon egész vezetősége: Gróh Ferenc prépost-kanonok, Csath Zsigmond elnök, Czipott György táblabíró, alelnök, Csernus Mihály ü. v. alelnök, Siposs Gyula posta- és táv. felügyelő, Husz Lajos, Mellau Márton igazgatók, Stepper Károly főmérnök. Szabó Emil p. ü. títár, a lelkeskedő papság és a tagok nagy számban. Az Otthon tagjai nagy termetű szufolásig megtelt. Csath Zsigmond elnök szíves szavakkal üdvözölte a megjelenteket és a közgyűlést megajnyította. Bakacs Iván títár úgyszemint megít, tartalmas jelentését más helyen közöljük. A pénztárosi, könyvtárosi és felügyelőbizottsági jelentések után következett a tisztújítás. Elnök lett: Csath Zsigmond, alelnök Czipott György, ü. v. alelnök: Kresznerics Gy. Ferenc, helyettese: Csernus Mihály, títárok: Bakacs János és Peszterczér Iván, pénztáros: Schepel Béla, ellenőr: Szenherdy Ferenc ügyész: dr Csáthy Dezso, száda: Négrády Pál, könyvtáros: Puskás János, segédei: Huber Jeró és Gál Lajos. A tisztújítás végeztével Csernus Mihály tartalmas előadást tartott az Otthon eddigi fejlődéséről és a jövő munkálkodásáról. Az agilis és lelkes vezér

előadását megtapsolták. Majd az elnök megköszönve tisztelői nevében is a közgyűlés bizalmát, a közgyűlést beakasztotta. A közgyűlés után társasvacsora volt, melyen 75-en vettek részt.

*** A biharmegyei jegyzők tisztújító közgyűlése.** A Biharmegyei Körségi és Kérjegyzők Egyesülete közel három esztendői szünvetés után a vármegyeház kistermében tegnap délelőtt tartotta meg tisztújító közgyűlést. Megválasztották elnöké Ötvös Gyula kemádi főjegyzőt, alelnöké Janza Gyulát és Dobó Imrét. Az egytel eddigi főjegyzője Hollósy Gyula nem fogadta el a jelölést, helyette Barta Ferenc derecskai jegyzőt választották meg. Pénztáros lett Osváth Pál a jegyző, Fodor Árpád és Weselényi Kálmán. Az elnöki jelentés során kitűnt, hogy tagdíjakban az egyesületnek 6600 korona kinlettsége van, amelynek sürgős behajtására megadták a felhatalmazást. A biharmegyei jegyzőknek körtübelül egypereged része katonai szolgálatot teljesít a akiknek munkáját az itthon maradt jegyzők látják el. Az elnöki jelentés ebben a körülményben látja okát annak, hogy az egyesület az utóbbi időkben korlátolt tevékenységet fejtett ki.

*** A rablógylkos beismerte a rablógylkosságot.** Buzás József a budapesti ékezeréznégylkoss, aki eddig azt állította, hogy Steiner József nevű barátja ölte meg Guitmarnét, beismerte, hogy egyedül ő követte el a gyilkosságot.

*** A Gitye cég kényszeregyezése.** A nagyváradi királyi törvényszék Boics Ágoston dr törvényszéki jegyző gondos és nagy munkával elkészített előterjesztésére jóváhagyta a Gitye Demeter fia r. t. Gitye József ekegyár ügyében letárgyalt kényszeregyezési tervezetét, amely szerint a 90 hiteles 25 százalékat kapja meg követelésének. A cég eszlekvő vagyona 300,000, szanvidó vagyons 625,000 korona. Fellebbezés folytán az ügy a királyi tábla elé került, amely a törvényszék határozatát indokai alapján helybenhagyta.

*** Anőgyelet választmányi ülése.** A nagyváradi és biharmegyei nőgyelet ma délután 4 órakor tartja választmányi ülését az Erzsébet árvaházban.

*** Dr Bőszörményi László vaskeresztje.** Dr Bőszörményi László, a kiváló fiatal ügyvéd, Bőszörményi Géza ügyvéd fia a háboru kezdete óta részt vett a frontok harcain mint hadságy. Szerbisi ofenzívánk idején kapta első kitüntetését a most újabb kitüntetés érte vitészségéért: a német császár a vaskereszttel tüntette ki. Dr Bőszörményi főhadnagy most a macedóniai fronton harcol egy hegyi tüzérezredben, mint egy hegyi ütég önálló parancsnoka.

*** A megyei központi választmány ülése.** Biharmegye központi választmánya tegnap délelőtt 10 órakor ülést tartott, amelyen Fráter Barnabás elnöklése alatt jelen voltak: Nadányi Pál, Jerzsák István, Gyöngyösy István, Fássy Lajos dr, Verner Kálmán, Pallay Lajos, Szabó István, Száhlender Károly és Udvarhelyi Béla, Balogh János főjegyző ismertette az ülés egyetemi tárgyait: az országgyűlési képviselői választók 1918 évi névjegyzékének hitelesítésére hivatott állandó küldöttségek megválasztását. Az új választói törvény a megye területén 41 szavazó kör létesített, amely 12 választókerület között van szétosztva. Bemutatja és elfogadásra ajánlja az e választó körök tekintetbe vételével összeállított állandó küldöttségek névsorát. Az ülés a főjegyző által javasolt névsort egyhangulag és változtatás nélkül elfogadta.

*** Kényszeregyezés.** Steiner K. nagyváradi bútorkereskedő cég, amelynek tulajdonosa katonai szolgálatot teljesít, kényszeregyezést kér a törvényszéktől.

*** Adakozás** A városi tudóbetegek rendelő intézet (Dispensaire) céljára újabban a Magyar Általános Hitelbank 40, Egyesült Takarékpénztár 100 és a Hungaria építgyár 200 koronát adományozott. A jó szíve adakozásokért hálás köszönetét nyilvánítja a Dispensaire intézet nevében. Dr Grósz Menyhért, főorvos.

*** Egy napos új műsor a Vigadóban** Ma szerdán egy napos új műsor lesz a Vigadó mozgó színházban. Ezenfelül egy nagyszabású slágerdráma kerül bemutatásra, a Halálvonat címmel és e mellett egy gyönyörű új Nordisk dráma Ugy a Halálvonat, mint a Nordisk film egyaránt a legnagyobb érdeklődésre méltó látványosság. Tekintve, hogy csak egy napig maradhat műsoron, bizonyos, hogy nagy közönsége lesz.

*** Magánfőzőiskolában** Uri-utca 15 sz. II em. ajtó 1 28 án, 1 óra és 2 óra újra beiratások vannak, hol serdülő leányok oktatásban részesülnek. Ugyanott koszt is kapható

Megvettem egy nagy mennyiségű

eredeti berlini szabású finom, szép és **sikkes mellfűzőt**

és azokat igen szolid áron bocsájtom nagybecsű vevőim rendelkezésére.

Resztenbaum Juliska

fűzőszalonja Nagyvárad, Rákóczi-ut 6. sz.

ÖR felvétetik a Fekete Sashoz. Jelentkezhetni a gondnoki irodában. Sas-passage 24 számú léposó.

*** Köhögés,** hurut, rakadtság és ornyálkásodás ellen gyors és biztos hatású szer a Farkas féle **hurut szelotke.** Ára 1 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Tejkonszerv is kapható.

*** Gyönyörű rózsás arca** a nő legszébb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO crémet és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltüntetési ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-utí 7/B Rimanóczy-palota.

Negyvenhat éves hivatásos szépíró állandó irodai alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban.

„Korona szappan-por.” Nem kell szappan, sem szóda, sem mosópor. Hőfehérre mos, a ruhának nem árt, minden csomagon a törvényszéki vegyészeti tanúelvtvány. Egy félkilós doboz ára 25 kgr. ruhára 1 korona. Egyedüli főraktár: Farkas István „Apolló drogeria” Nagyvárad. Telefon 13-02.

*** Fiumében eladó ház.** 2 háromszobás, 1 kétszobás lakással és egy kis üzlethelyiséggel. Értkezhetni Reigl Ernő fürdőbérlettel, Fölixfürdő.

SZÍNHÁZ

Heti műsori:

Szerda: Nap és Hold (Kezdeté 7 kor.)
 Csütörtök: Nap és Hold (Kezdeté 7 kor.)
 Péntek: Ötveny kisasszony (Kezdeté fél 8 órakor.)
 Szombat d. u.: Kárpáthy Zoltán.
 Szombat este: Család (Kezdeté fél 8 órakor.)
 Vasárnap délután: Három a kislány.

A színházi előadások kezdete.

Az új záróra rendelet nem csakély feladat elé állította a színház vezetőségét, az előadásoknak oly módon való rendezésével, hogy minden előadás — a rendeletnek megfelelően — este tíz óráig véget érjen.

Ezt először úgy kísérelte meg a színház vezetősége, hogy az előadások kezdetét hét órára tette, ami azonban sehogyssem vált be, mert a közönség szempontjából az az idő túl korai volt arra, hogy rendszer napi foglalkozásának háborítása nélkül, idejében színházba jusson.

Igy aztán a direkción a rendezésben foganatosított előadás változást és nem kímélve az ezzel járó anyagi áldozatokat, a diszkrét személyzet lényeges szaporításával megrovíditette a felvonásokot, hogy ezzel is a publikum kényelmének tegyen szolgálatot.

Néhány napi próba után már itt is van a kedvező eredmény, hogy a tíz órai záróra pontos beartása mellett minden színházi előadás, kivéve a vasárnap estieket, fél nyolc órakor vessi kezdetét. A vasárnap esti előadások négy órakor kezdődnek.

A Kék róka Nagyváradon.

— Héttől lesz a bemutató. —

Alig van újabb keletű szípadí termékek amely egy a színházi, mint az irodalmi körökben olyan szenzációt keltett volna, mint Herceghe Ferenc páratlan sikerű vigjátéka, a Kék róka.

A kritika — egyhangulag — Herceghe Ferenc iról egyéniségének egy szenzációs renaissanceát, saját írásaiban való falfrissülését ünnepelte, a közönség pedig sietett, hogy a maga régi irodalmi kedvencét forrón, szeretettel üdvözölje a megújulásnak ezen a nagyszerű hajnalán.

Művészi tökély, a mindig elegáns Herceghe Ferenc iról egyéniségének — ha lehet — még finomabb megnyilatkozása jel-

lemzik a Kék rókát, amelynek premierjékor áltört a lázas versengés a külföldi szípadíok impresszáriói között: melyik hódítsa el elsőként a magyar szípadíról a Kék rókát?

Es a láz még egyre forr és egyre tart, a bu lapásti színházak kénszerült besarásnak csak elődátta, de meg nem állíthatta a legfényesebb siker teljes megkoronázását a századik előadással.

A Szigligeti színház a jövő hét hétfőjén mutatja be Nagyváradon a Kék rókát és módot fog találni arra, hogy a jegyek előzetes árulása körül oly intézkedések történjenek, amelyek a várható óriási érdeklődés mellett a jegyárulítás akadálytalan lebonyolítását biztosítják.

Nap és Hold. Ma este hozza színre régmúlt idők egyik legnagyobb sikerű operettjét: a Nap és Holdat a színház operette együttese, amelynek tagjai közül Sz. Zsigmond Anna, Vigh Mancsi, Békési Lajos, Szigeti Jenő, Tarnai Béla és Dózsa István jutnak kedves és kacagtató szerepekbe. A kiadó operette csütörtökön este is műsoron marad.

VIGADÓ mozgó- színház	Szerdán
	A halálvonat dráma 3 felv.
Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppan 8 órakor és hétköznapokon 5-kor.	

URANIA mozgó- színház	Szerdán
	Uj műsor
Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppan 3 órakor és hétköznapokon 5-kor.	

APOLLÓ mozgó- színház	Szerdán
	A pogrom dráma 4 felv.
Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppan 8 órakor és hétköznapokon 5-kor.	

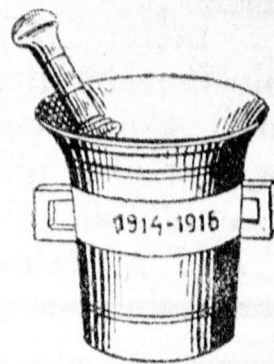
Igazságszolgáltatás.

A tábori levelezőlap utánzása bélyeghamisítás. Kerpely Izó és Eberlein József aradi papírkereskedők tábori levelezőlapokat nyomattak különböző színekben a szokot árúították. Az ügyesség feloldására az aradi törvényszék őket 100-100 korona pénzbüntetésre ítélte bélyeghamisítás miatt. A nagyvárad királyi ítélő-gyűlésén tegnap Harmathy Károly királyi bíró elnöklésével tárgyalta ezt az ügyet a Baróthy Pál főügyész helyettes vádbeszéd után az elsőfoku ítélőgyűlés helyben hagyta, azzal az indoklással, hogy a „tábori levelezőlapok” jelzésű posta értékpapírok utánzása a forgalomba hozatala bélyeghamisítás és büntetendő.

Szólőtörkölyt
 kiégetett vagy kiégetetlen állapotban legmagasabb árban vásárolunk.
Maskovits Mór és fia
 Részv.-Társ. Kolozsvári-u.

NYILTÉR.

Heti árjegyzék:

- HADI MOZSÁR PORCELLÁN ÜTÖVEL . 6 K
- China ezüst kenyér kosár fogóval . . . 5 K
- China ezüst cukor tartó fogóval . . . 5 K
- China ezüst vaj tartó fogóval . . . 5 K
- China ezüst cukor kosár fogóval . . . 5 K
- China ezüst gyümölcs állvány tállal . . . 5 K
- China ezüst dohányzó készlet tálcával . . . 5 K
- China ezüst gyümölcs kosár színezve . . . 5 K
- Alpaca torta állvány majolika betéttel . . . 5 K
- Alpaca kenyér kosár majolika betéttel . . . 5 K
- China ezüst talpas állvány színes üveggel . . . 5 K
- Majolika vizes kancsó színezve . . . 5 K
- Majolika tészta tállal színezve 6 tányérral . . . 5 K
- Majolika virágváza színezve roccoco . . . 5 K
- Befőttes készlet színes roccoco 6 tányérral . . . 5 K
- Befőttes állvány színes 6 tányérral . . . 5 K
- Likőr készlet tálcával aranyozva 6 szem . . . 5 K
- Boros készlet roccoco aranyozva 6 szem . . . 5 K
- Sörös készlet roccoco aranyozva 6 szem . . . 5 K
- China ezüst talpas gyümölcs állvány . . . 10 K
- Mosdó készlet fayence színes roccoco . . . 10 K
- Gyermek mosdó készlet színes felszerelve . . . 10 K
- Fűszer készlet színes felszerelve állvánnyal . . . 10 K
- Teás készlet színes aranyozással 6 szem . . . 12 K
- Kávés készlet színes aranyozással 6 szem . . . 12 K
- Feketekávés készlet tálcával színes 6 sz. . . 12 K
- Ebédő készlet sz. aranyozással roccoco 6 sz. . . 36 K
- Ebédő kész. sz. aranyozással roccoco 12 sz. . . 80 K

Konyha felszerelések, zománcozott acél főzőedények, Evőeszközök, kávéházi és vendéglői felszerelések.

Répkerepezés, ablak üvegezés
 gyorsan és pontosan előnyös árban készül.

Eladás nagyban és kicsinyben.

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg nagykereskedés
 Zöldfa-u. 13. Telefonszám 372.

Kereskedelmit végzett hadmentes segédkönyvelőt több évi irodai gyakorlattal keressünk.
 Levélbeni ajánlatot **Komlós Testvérek** üveg- és porcellán nagykereskedés Zöldfa-utca 13.

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR** Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY**

Eladó

Kórház-u. végétől 10 perc távolságra jobb oldalon 1900 □ méter szőlő és gyümölcsfával beültetett területen 3 szoba, veranda, konyha, kamara, pince és mellek épületből álló ház házsz. 171-7. Asztalos Jenő.

Ingatlanok eladása és vétele.

Intézetünkönél ház- és egyéb ingatlanok eladása és vétele dolgában több bejelentés történt. Felhívjuk tehát azokat, akik ház vagy más ingatlant

venni vagy eladni

akarnak, hogy ebbeli szándékukat intézetünkönél haladéktalanul

jelentsék be,

mert kiűnő összeköttetéseinknél fogva ez igényeket a leggyorsabban és legkedvezőbben ki tudjuk elégíteni.

Az ingatlan átadások lebonyolítása érdekében szükség esetén előnyös kölcsönökről is gondoskodunk.

Ujvárosi Takarékpénztár r. t. Nagyváradi, Szent-László-tér 5.

Vas és rézágak

afrik és lőszómatracok, amerikai és sudrony-ágybetétek: összehajtos ágyak eredeti gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r-t-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558.

Több ház forgalmas helyen eladó. Bővebbet a Nagyváradi Kereskedelmi és Forgalmi banknál, Rimanóczy-utca 6. szám.

Eladó ház és szőlőbirtok!

Előnyös fizetési feltételek mellett egy magas földszintes ház és 3-8 tized hold szőlő eladó. Közelebbi felvilágosítás Sal Ferenc-utca 25. sz. alatt szereshető.

A Rákóczi-ut legforgalmasabb részén emeletsház eladó.

Felvilágosítást ad:

Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd

Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.

Az Erzsébetligeten lévő 4 új földszintes házban egy és két szobás lakások mellékkeliségekkel május hó 1-re kiadók.

Értekezni lehet a 3. épületben lakó házmesternél, vagy Incze irodában Bómer-tér 3.

Kiadó. Arany János utca 7. sz. házban egyedülálló 4 szobás modern lakás fürdő szobával és egyéb mellékkeliségekkel 1917 augusztus hó 1-re. Értekezni a Pongrád Takarékpénztárnál Kossuth-utca.

Mezőgazdáknak saját gazdasági szükségletükre szolgáló köles hántolását a Hadi Termény-Részvénytársaság feltételei szerint elvállaljuk.

Moskovits Adolf és Fiai
„Adria“ R. T. Nagyváradon.

IZSÁK LIDIA elsőrendű fűzőszalon

Nagyváradi,

Park-szálloda

Nagy Sándor-u. 1.

telefonban.

Fűzőket a legelő divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és háskötőkben nagy választék. Fűzőket vásárlás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szilárd minőségű művészműnek egyedüli szállítója.
Telefon: 11-53.

* **Butorozott szobák** rövidebb hosszabb időre a Zöldfa-épületben kiadók. Felvilágosításra szolgál a szobakezelőnő (Zöldfa-épület.)

Nagyteleky és Arany János utca sarkán lévő házban az emeleten egy modern négy szobás lakás erkéllyel és mellékkeliségekkel május hó 1-re kiadó!

Ugyanitt egy **üzlethelyiség** és egy souterrainban lévő egy szobás lakás aug. 1-re kiadó!

Értekezni lehet a házmesternél, vagy INCZE irodában, Bómer-tér 3-ik szám alatt.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 614.

A telep telefonja 614.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy a legújabb rendszerű

Villamos vasalók, főzőedények, tea főzők,

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók.

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban telefon rendelésre díjmentesen házhoz szállítatunk. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgáljat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

Főszerelő telefonja 55.

1 ÓRAI VASALÁS CSAK 12 FILLÉRBE KERÜL.

Főszerelőtelefonja 55.